RIKTLINJER

Skyddsavstånd

Fastställd av tekniska nämnden
Framtagen av teknikförvaltningen
Datum 2021-09-15
Gäller fr.o.m. 2021-09-15
Ärendenr TN 2021/1888
Version [1.0]

Skyddsavstånd

Till kommunala avloppsanläggningar

Innehåll

1. Bakgrund **2**
2. Kartläggningens tillvägagångsätt **2**
3. Regler för skyddsavstånd vid nybyggnation eller ändring av verksamhet **2**
3.1 Skyddsavstånd för kommunal avloppsreningsanläggning 3
3.2 Kommunal avloppsreningsanläggnings skyddsavstånd till känslig verksamhet 4
3.3 Skyddsavstånd till pumpstationer 4
3.4 BDT-reningsanläggning 4
3.5 Nybyggnation av avloppsreningsanläggning 4
4. Gällande skyddsavstånd från de olika kommunala avloppsreningsanläggningarna **5**
5. Exempel på reningsverksområde **6**

Region Gotland
Besöksadress Visborgsallén 19
Postadress SE-621 81 Visby
Telefon +46 (0)498 26 90 00
E-post regiongotland@gotland.se
Org nr 212000-0803
Webbplats www.gotland.se

1. Bakgrund

Dessa riktlinjer gällande skyddsavstånd med avseende på lukt och smitta i anslutning till kommunala avloppsanläggningar på Gotland har tagits fram av Teknikförvaltningen. Hälsoaspekten för känsligare verksamhet med avseende på spridandet av bakterier via luft har tagits med.
Reglerna gäller för nybyggnation eller nyinrättande av boende och verksamheter samt även nybyggnation av kommunal avloppsanläggning. Riktlinjerna gäller inte för befintliga bostäder och verksamheter men kan påverka eventuell utbyggnad eller ändring av användande.
Dessa riktlinjer är inte juridiskt bindande, avsteg kan förekomma men måste föregås av en utredning.

De tidigare reglerna som fanns i PBL har tagits bort då de var anpassade till gammal teknik så det finns bara de rekommendationer som finns i skriften ”Bättre plats för arbete” kvar och de härrör från det föråldrade regelverket som inte gäller längre.
Lukt från avloppsreningsanläggning uppkommer främst i de första reningsstegen (grovrens, försedimentering) samt från slamhanteringen. Lukt kan även genereras i biologiska reningen vid driftsproblem. Från eftersedimentering uppstår det sällan luktproblem.
Från pumpstationer uppstår främst lukt om uppehållstiden i ledningsnät eller pumpstationen är för lång.
Olika undersökningar har visat att spridning av bakterier sker från avloppsreningsanläggning. Redan på ett avstånd av 200 m från avloppsreningsanläggningen är dock antalet bakterier obetydligt jämfört med normala förhållanden. Även miljöbalken är relevant i
sammanhanget då framför allt lukt kan innebära risk för olägenhet för människors hälsa enligt miljöbalken 9 kap. 3 §.

2. Kartläggningens tillvägagångsätt

Arbetet påbörjades med en kartläggning av de kommunala avloppsreningsanläggningar och pumpstationer som finns på Gotland och hur terrängen ser ut runt om samt vilket avståndet är till närliggande boende (bostäder, hotell etc.). Även vilka anläggningar som fått klagomål under senare år.
En sondering av hur andra VA-huvudmän har tänkt och gjort är genomförd för att hitta goda exempel.
Utifrån de uppgifter som framkommit i kartläggningen så har ett regelverk för skyddsavstånd beroende på typ och storlek på anläggningen tagits fram.
Remissyttranden har inhämtas från flertalet funktioner inom olika förvaltningar inom Region Gotland och även från Länsstyrelsen.

3. Regler för skyddsavstånd vid nybyggnation eller ändring av verksamhet

Runt avloppsreningsanläggningarna är det framtaget en skyddszon som är delat med yttre- och inregräns.
Utanför den yttreskyddszonen bedöms att luktstörning sällan förekomma och att bakteriehalterna i luft från reningsanläggningen är obetydliga.
Innanför yttreskyddszon kan luktstörningar uppstå vid vissa normalt förekommande arbeten, bakteriehalterna i luft från reningsanläggningen bedöms vara obetydliga.

Innanför inreskyddszon kan luktstörningar förekomma under normal drift och bakterier från reningsanläggningen kan förekomma i luften.

- Nybyggnation av boende och vårdverksamhet med övernattning får inte ske inom yttre skyddszonen.
- Känslig verksamhet är de verksamheter som främst är känsliga för risken för spridande av bakterier via luften. Detta kan vara livsmedelsverksamhet, vårdverksamhet eller verksamheter för barn och ungdomar såsom dagis, fritidsgårdar och lekparker.

  Med livsmedelsverksamhet menas restauranger, café eller kommersiell livsmedelsproduktion dock ej åkrar.
- Inom inre skyddszonen är det endast tillåtet att upprätta verksamheter som inte är känsliga för luktstörningar och förhöjda halter av bakterier i luft. Dessa kan exempelvis vara verkstäder, lager/förrådsverksamheter, försäljning dock ej livsmedelsförsäljning.
- Skyddszonen mäts från gränsen för reningsverksområdet. Det kan vara ett klart avgränsat område på en fastighet eller en hel fastighet, vad som gäller för varje avloppsreningsanläggning framgår i tabellen under punkt 4, exempel på reningsverksområde finns i bilden under punkt 5.
- Gränsen räknas för boende och inomhusverksamheter fram till byggnad samt för utomhusverksamheter fram till kanten för området för den känsliga delen i verksamheten.
- Vid avloppsreningsanläggning med efterföljande övertäckt infiltration så har infiltrationen samma skyddsavstånd som övriga avloppsreningsanläggningen.

3.1 Skyddsavstånd för kommunal avloppsreningsanläggning

Avloppsrenings-anläggningens dimensionerande storlek (pe)	**Täckning av spillvatten-bassäng/damm**	**Skyddsavstånd Yttre skyddszon**	**Skyddsavstånd Inre skyddszon**
>10000	Öppna bassänger och dammar	500 meter	300 meter
>10000	Överbyggnad anpassad för att dämpa lukt och spridande av bakterier	300 meter	300 meter
1000 till 10000	Öppna dammar	500 meter	300 meter
1000 till 10000	Öppna bassänger	300 meter	300 meter
1000 till 10000	Överbyggnad anpassad för att dämpa lukt och spridande av bakterier	200 meter	200 meter
< 1000	Öppna dammar	300 meter	200 meter
< 1000	Öppna bassänger	200 meter	200 meter
< 1000	Överbyggnad anpassad för att dämpa lukt och spridande av bakterier	100 meter	100 meter

Med hänsyn till bakteriehalter i luft så skall inte skyddsavstånd till avloppsreningsanläggning med öppna anläggningsdelar understiga 200 meter. En täckt infiltrationsbädd räknas som överbyggd anläggningsdel i detta hänseende.

3.2 Kommunal avloppsreningsanläggnings skyddsavstånd till känslig verksamhet

Med tanke på spridande av bakterier via luft så är vissa verksamheter känsliga och bör inte ligga närma en avloppsreningsanläggning.

- Skyddsavstånd till livsmedelsverksamhet ska inte understiga 200 meter.
- Skyddsavstånd till vårdverksamhet med endast dagvård ska inte understiga 200 meter.
- Skyddsavstånd till platser och verksamheter för barn och ungdomar exempelvis dagis, fritids, lekplatser ska inte understiga 200 meter.

3.3 Skyddsavstånd till pumpstationer

Skyddsavståndet räknas från pumpstationens yttervägg.

- Vid nybyggnation av pumpstationer skall eftersträvas 200 meters skyddsavstånd till boende och känslig verksamhet.
- Vid nybyggnation av boende kring befintlig pumpstation gäller 100 till 200 meter skyddsavstånd.
- Vid nyetablering av livsmedelsverksamhet gäller 200 meter skyddsavstånd.
- Skyddsavstånd till utomhusverksamheter såsom pooler, lekplatser m.m. är 100 meter.
- I tätbebyggt område kan det vara svårt att få till avståndet och då måste åtgärder vidtas för att minimera risken för störningar samt en dialog tas med VA-avdelningen för överenskommelse om att minska skyddsavståndet.

3.4 BDT-reningsanläggning

Vid anläggning för BDT-reningsanläggning är risken för lukt- och bakteriestörningar mindre än från en traditionell avloppsreningsanläggning med blandat spillvatten. Erfarenheterna är små i dagsläget men det bör räcka med 100 meters skyddsavstånd.

3.5 Nybyggnation av avloppsreningsanläggning

Vid nybyggnation av avloppsreningsanläggning skall tabellen under punkt 3.1 följas. Det skall även tas hänsyn till om avloppsreningsanläggningen under överskådlig tid behöver byggas ut till en storlek med större skyddsavstånd.

4. Gällande skyddsavstånd från de olika kommunala avloppsreningsanläggningarna

Avloppsrenings-anläggning	Täckning	Yttre Skyddsavstånd	Inre Skyddsavstånd	Reningsverks-område
Burgsvik ARV	Byggnad	200 meter	200 meter	Upplåtet område
Burs ARV	Dammar	300 meter	200 meter	Upplåtet område
Eskelhems ARV	Byggnad	100 meter	100 meter	Upplåtet område
Ethelhem ARV	Dammar	300 meter	200 meter	Upplåtet område
Fårösund ARV	Byggnad	200 meter	200 meter	Upplåtet område
Garde ARV	Dammar	300 meter	200 meter	Upplåtet område
Havdhem ARV	Dammar	300 meter	200 meter	Upplåtet område
Hemse ARV	Dammar	500 meter	300 meter	Hela fastigheten
Kappelshamn ARV	Byggnad	100 meter	100 meter	Hela fastigheten
Katthammarsvik ARV	Byggnad	200 meter	200 meter	Upplåtet område
Klintehamns ARV	Byggnad	500 meter	300 meter	Upplåtet område
Ljugarn ARV	Byggnad	200 meter	200 meter	Upplåtet område
Lye ARV	Byggnad	100 meter	100 meter	Upplåtet område
Martebo ARV	Byggnad	100 meter	100 meter	Upplåtet område
När ARV	Byggnad	100 meter	100 meter	Upplåtet område
Roma ARV	Dammar/Byggnad	500/200 meter	300/200 meter	Hela fastigheten/ Upplåtet område
Ronehamn ARV	Byggnad	100 meter	100 meter	Upplåtet område
Slite ARV	Öppna bassänger	300 meter	300 meter	Upplåtet område
Stånga ARV	Dammar	500 meter	300 meter	Hela fastigheten
Stånga, Bevattningsdammar	Dammar	500 meter	300 meter	Hela fastigheten
Sudersand ARV (Fårö)	Byggnad/ infiltrationsbädd	100 meter	100 meter	Upplåtet område
Tingstäde ARV	Byggnad	100 meter	100 meter	Upplåtet område
Träkumla dammar	Dammar	300 meter	200 meter	Upplåtet område
Valleviken ARV	Byggnad	100 meter	100 meter	Upplåtet område
Visby ARV	Öppna bassänger	500 meter	300 meter	Hela fastigheten
Väskinde ARV	Dammar	300 meter	200 meter	Hela fastigheten
Västris Tingstäde ARV	Infiltrationsbädd	200 meter	200 meter	Upplåtet område kring infiltration

5. Exempel på reningsverksområde

